

Svea hovrätt
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 0601

Mål nr P 8206-21; Stockholms kommun./. Octapharma AB angående detaljplan för Hornsbergskvarteren, del av Kristinebergs Slott 10 m.fl. i stadsdelen Kristineberg

Efter medgivet anstånd får Stockholms kommun genom dess kommunstyrelse, nedan kommunen, anföra följande.

Justerat yrkande

Kommunen yrkar att Mark- och miljööverdomstolen ska ge prövningstillstånd.

Kommunen yrkar att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom och fastställa kommunfullmäktiges beslut att anta den aktuella detaljplanen, med den medgivna ändringen att kvarter 1 och 2 undantas från detaljplanen i enlighet med bifogad plankarta (bilaga 1).

Inledande anmärkningar

Mark- och miljödomstolen har ansett att kommunen inte tagit skälig hänsyn till befintliga äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande, och upphävt detaljplanen.

Kommunen konstaterar att mark- och miljödomstolen i övrigt lämnat klaganden Octapharmas invändningar – kring transport av farligt gods och det olämpliga i lokaliseringen av bostäder på platsen – utan avseende. I det följande fokuserar kommunen därför på frågan om skälig hänsyn till befintliga förhållanden. I övriga frågor hänvisar kommunen till vad som anförts i mark- och miljödomstolen. Kommunen hänvisar vidare till och åberopar planhandlingarna samt övriga handlingar och utredningar i planärendet, och får därutöver anföra följande.

Utveckling av talan

Framtagandet av planen och förutsättningarna på platsen

Planområdet är beläget på Nordvästra Kungsholmen och har ett mycket centralt läge i Stockholm. Detaljplanen syftar till att bygga ut stenstaden i modern tappning genom att området för bussdepå omvandlas till stadskvarter med bostäder, kontor, idrott och service.

Planområdet domineras idag av Hornsberg bussdepå. I områdets sydvästra del ligger Kristinebergs idrottsplats. Nordväst om Nordenflychtsvägen finns läkemedelsföretaget Octapharma. Totalt innehåller planförslaget ca 750-890 lägenheter, ca 90 000 kvm kontor, hotell, två förskolor, parkeringshus, tre fullstora idrottshallar, idrottsplats och ny park.

Start-PM beslutades av Stadsbyggnadsnämnden 2008 och ett tidigare detaljplaneförslag för Hornsbergs bussdepå var på samråd under 2010. Arbetet med detaljplanen påbörjades således före ikraftträdandet av den nya plan- och bygglagen (2010:900), PBL, och planen är därför upprättad enligt den äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL. Planen är upprättad med normalt förfarande.

Förutsättningarna ändrades därefter på så sätt att bibehållande och utveckling av bussdepån inte längre var aktuellt, samt genom att det uppstått ett behov av att planlägga ett större område. Mot denna bakgrund skickades ett nytt planförslag ut på samråd under 2017.

Lämplighetsbedömning

Ett grundläggande villkor för att få ta mark i anspråk för bebyggelse anges i 2 kap. 1 § ÄPBL: *”Mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov.”*

Detta innebär att en bedömning med stöd av bestämmelserna i 2 kap. ÄPBL om marken är lämpad för bebyggelse ska göras. Kommunen har i det aktuella planarbetet genomfört en lämplighetsbedömning enligt ÄPBL:s bestämmelser.

En av utgångspunkterna har varit områdets läge intill flera bullerkällor, en stor industri, en idrottsplats och starkt trafikerade gator. Kommunen har låtit utföra en bullerutredning med beräkningar av ljudnivåer vid fasad enligt de krav som anges i PBL.¹ Dessa omfattar beräknat omgivningsbuller från både industri,

¹ Bullerutredning Hornsbergskvarteren, Stockholm; ÅF Infrastructure AB 2017-02-01.

idrottsplats och vägtrafik. En bedömning har även gjorts med avseende på flygbuller på grund av läget nära flygvägar till Bromma flygplats. Bullerutredningen visar att riktvärden för buller enligt trafikbullerförordningen (2015:216) och Boverkets vägledning för industri och annat verksamhetsbuller (rapport 2015:21) kan innehållas genom kvarterens och byggnadernas placering och utformning. Avsikten är dessutom att bostäderna ska utformas så att ljudklass B inomhus ska uppfyllas, vilket innebär högre krav än vad som normalt gäller. Med utgångspunkt från bullerutredningen har detaljplanen utformats med bestämmelser om störningsskydd avseende buller.

Kommunen anser att det aktuella området är lämpligt för den föreslagna exploateringen.

Intresseavvägning

Detaljplanen är ett led i den förtätning av staden som är nödvändig för att klara bostadsförsörjningen och som betonas starkt i kommunens översiktsplanering. Aktuellt planområde är en central del av stadsutvecklingsområdet nordvästra Kungsholmen. Planeringen av stadsutvecklingsområdet har pågått sedan i slutet av 1990-talet och planeringen grundar sig på ett planprogram, ”Program för Nordvästra Kungsholmen” som beslutades av Stadsbyggnadsnämnden 2002. Programmet syftar till att omvandla det tidigare industriområdet och låta innerstadsbebyggelsen på Kungsholmen utvidgas västerut till Ulvsundasjöns strand. Det har således under lång tid varit kommunens uttryckliga avsikt att utveckla området med ytterligare stadsbebyggelse.

Planen följer översiktsplanens intentioner för Nordvästra Kungsholmen, där planområdet är utpekad som stadsutvecklingsområde och föreslås omvandlas från tidigare industriområde till en tätbebyggd stadsdel med en blandning av bostäder, arbetsplatser, parker, idrott och service. Detta sker genom att området för bussdepå omvandlas till i stadsväven integrerade kvarter med bostäder, kontor, idrott och service. Genom detaljplanen bevaras och utvecklas Kristinebergs idrottsplats, och en nyanlagd park skapas som en del av Kristinebergs Slottspark.

Sett till ovanstående får det allmänna intresset av ytterligare bostäder, samt kommunens intresse – som det under lång tid kommit till uttryck i olika planer och program – av att utveckla området med stadsbebyggelse anses väga tungt. Detta intresse är förenligt med Octapharmas intresse av att kunna fortsätta bedriva sin verksamhet. Som kommer att utvecklas i det följande har skälig

hänsyn enligt 5 kap. 2 § ÄPBL tagits till de befintliga förhållanden som kan inverka på planens genomförande. De avvägningar som gjorts ligger inom det handlingsutrymme som ÄPBL ger kommunen.

Frågan om verksamhetsbuller

Av den bullerutredning som tagits fram under arbetet med detaljplanen framgår att detaljplanen beräknas innebära att bullernivåerna vid några punkter på den nordvästra fasaden i kvarter 1 överskrider den tillåtna ljudnivån enligt Octapharmas miljötillstånd, 40 dBA ekvivalent nattetid.² Mark- och miljödomstolen har på grund härav upphävt detaljplanen, eftersom domstolen ansett att kommunen inte har tagit skälig hänsyn till bolagets enskilda intresse, och detta särskilt om den nya produktionsytan inte beaktats i bullerutredningen.

Mot bakgrund av mark- och miljödomstolens dom har kommunen nu valt att undanta kvarter 1 och 2 från planen, se bifogad plankarta. Kommunen har låtit utföra en ny bullerutredning som visar att bullernivåerna vid de kvarvarande kvartererna 3 och 4 inte kommer att överskrida den tillåtna ljudnivån vid närmaste bostad enligt Octapharmas miljötillstånd.³ Bullerutredningen har tagits fram i samråd med bullerexpertis på miljöförvaltningen och bifogas denna komplettering (bilaga 2).

Den ursprungliga bullerutredningen från 2018 tog hänsyn till buller från Octapharmas byggnad inklusive dess ventilationsanläggningar. Octapharma anförde emellertid i mark- och miljödomstolen att följderna av en utbyggnad och framtida produktionsökning inte utretts. Kommunen har därför i den nya bullerutredningen låtit beräkna även ljudnivåerna vid utbyggnad och ökad produktionsvolym. Enligt uppgifter från Octapharma kommer den nya byggnaden emellertid inte att tas i drift inom de närmsta åren.

Av utredningen framgår att tillåten ljudnivå enligt Octapharmas miljötillstånd inte kommer att överskridas även vid maximal produktionsökning i enlighet med tillståndsgiven produktionsvolym. Ljudnivåerna klaras med god marginal – av utredningen framgår att produktionsvolymen skulle kunna öka med ytterligare 50% utöver maximalt tillåten volym enligt miljötillståndet, utan att ekvivalenta ljudnivåer över 40 dBA uppkommer.

---

² Se bullerutredningen s. 42.

³ Se PM industribuller vid Hornsbergskvarteren; Efterklang 2021-09-29

Bullret från Octapharmas verksamhet vid kvarter 3 och 4 understiger således – även vid maximalt tillåten produktionsökning – de tillåtna ljudnivåerna enligt bolagets miljötillstånd. När kommunen nu medger att kvarter 1 och 2 undantas från detaljplanen kan planen inte anses påverka Octapharma på ett sådant sätt att ett antagande av planen strider mot 5 kap. 2 § ÄPBL. Kommunen har tagit skälig hänsyn till de befintliga förhållandena på det sätt som krävs enligt bestämmelsen. Det saknas följaktligen skäl att upphäva detaljplanen, och mark- och miljödomstolens dom ska ändras.

Frågan om risk

Octapharma anförde i mark- och miljödomstolen att detaljplanen inte tar tillräcklig hänsyn till transporter med farligt gods och att samtliga transportvägar inte har beaktats. Domstolen fann emellertid att transporter med farligt gods beaktats vid utformningen av detaljplanen och att det inte fanns skäl att upphäva planen på den grunden.

Kommunen har, med anledning av att kvarter 1 och 2 nu undantas, låtit ta fram ett utlåtande avseende risker vad gäller farligt godstransporter under de nya förutsättningarna.⁴ Slutsatsen är att den medgivna ändringen av detaljplanen kan genomföras utifrån ett riskhanteringsperspektiv, och att ändringen inte medför några särskilda behov av nya skyddsåtgärder för bostadskvarter 3 och 4.

Prövningstillstånd

Skäl för ändringsdispens

Som ovan framhållits framgår av bullerutredningen att det endast är på den nordvästra fasaden i kvarter 1 som den tillåtna ljudnivån enligt Octapharmas miljötillstånd, 40 dBA ekvivalent nattetid, under ogynnsamma förhållanden riskerar att marginellt överskridas vid de översta våningarna. Kommunen har yrkat att beslutet att anta detaljplanen ska fastställas med undantag för kvarter 1 och 2. Om detaljplanen ändras på så sätt att kvarter 1 och 2 undantas från planen saknas det skäl att upphäva den antagna detaljplanen på den grunden att kommunen inte tagit skälig hänsyn till befintliga äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande.

Prövningstillstånd bör därför ges eftersom det, med kommunens nu framställda yrkande, finns anledning att betvivla riktigheten av det

slut som mark- och miljödomstolen kommit till. Kommunen yrkar därför att Mark- och miljööverdomstolen ska ge prövningstillstånd.

SLUT

Bilagor:

Bilaga 1 – Plankarta med undantagna kvarter skrafferade

Bilaga 2 – PM Industribuller vid Hornsbergskvarteren

Bilaga 3 – PM utlåtande justerad detaljplaneomfattning
hornsbergskvarteren